

## **LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖS ĮSTATYMAS**

1995 m. gegužės 30 d. Nr.I-907  
Vilnius

### **I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

#### **1 straipsnis. Įstatymo paskirtis**

Šis įstatymas reglamentuoja Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės paskirtį, veiklos teisinius pagrindus, nustato funkcijas, struktūrą, įgaliojimus, kontrolės vykdymo tvarką, finansavimą, darbuotojų socialines garantijas bei veiklos kontrolės būdus.

#### **2 straipsnis. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė**

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė (toliau - Valstybės kontrolė) yra Lietuvos Respublikos Seimui atskaitinga aukščiausioji ekonominės finansinės kontrolės valstybės institucija.

Valstybės kontrolė yra juridinis asmuo, turintis atsiskaitomąją sąskaitą Lietuvos banke ir antspaudą su Lietuvos valstybės herbu bei pavadinimu "Lietuvos Respublika. Valstybės kontrolė".

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. VIII-692, 98.04.07, Žin., 1998, Nr.38-999 (98.04.22)*

#### **3 straipsnis. Valstybės kontrolės veiklos teisiniai pagrindai**

Valstybės kontrolė savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir susitarimais, kitais teisės aktais.

#### **4 straipsnis. Valstybės kontrolės vadovas**

Valstybės kontrolei vadovauja Lietuvos Respublikos valstybės kontrolierius (toliau - valstybės kontrolierius), kurį penkeriems metams Respublikos Prezidento teikimu skiria Seimas.

#### **5 straipsnis. Valstybės kontrolės atskaitomybė**

Seimo reikalavimu valstybės kontrolierius už Valstybės kontrolės veiklą turi atsiskaityti Seimui.

Valstybės kontrolierius informuoja Seimą apie tikrinimų, atliktų Seimo pavedimu, rezultatus.

Seimas, Respublikos Prezidentas, prireikus ir Vyriausybė, turi būti informuojami apie tikrinimų, turinčių valstybinę reikšmę, rezultatus.

#### **6 straipsnis. Valstybės kontrolės veiklos viešumas**

Visuomenės informavimo priemonės turi teisę gauti informaciją apie Valstybės kontrolės veiklą.

Informacija, kuri yra valstybės, profesinės ar komercinės paslaptis, neskelbiama.

#### **7 straipsnis. Valstybės biudžeto vykdymo kontrolė**

Valstybės kontrolierius Seimo statuto nustatyta tvarka teikia Seimui išvadą apie metinę valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitą.

### **8 straipsnis. Pareiga informuoti Valstybės kontrolę**

Respublikos Vyriausybė, ministerijos ir kitos valstybės institucijos per 5 darbo dienas privalo pateikti Valstybės kontrolei jų priimtus, tačiau "Valstybės žiniose" neskelbtinus norminius aktus, reguliuojančius finansinių ir materialinių išteklių apskaitą, paskirstymą, naudojimą ir kontrolę.

Valstybės biudžeto vyriausieji asignavimų valdytojai kiekvienais metais privalo pateikti Valstybės kontrolei išlaidų sąmatų vykdymo apyskaitas.

### **9 straipsnis. Valstybės kontrolės bendradarbiavimas su teisėsaugos institucijomis**

Valstybės kontrolė įstatymo nustatytus įgaliojimus turinčių teisėsaugos institucijų pavedimu tikrina Valstybės kontrolės kompetencijai priskirtas valstybės institucijas bei ūkio subjektus.

## **II. VALSTYBĖS KONTROLĖS FUNKCIJOS**

### **10 straipsnis. Valstybės kontrolės funkcijos**

Valstybės kontrolė prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas, kaip vykdomas valstybės biudžetas, kaip valstybės įstaigos laikosi finansinės drausmės, ir teikia siūlymus finansinei drausmei užtikrinti.

Valstybės kontrolė, atlikdama savo funkcijas, kontroliuoja:

- 1) valstybės biudžeto vykdymą;
- 2) valstybės programų, finansuojamų iš biudžeto, įgyvendinimą;
- 3) Seimo kanceliarijos, Seimui atskaitingų įstaigų, Seimą aptarnaujančių padalinių ūkinę ir finansinę veiklą;
- 4) Respublikos Prezidento kanceliarijos bei Prezidentą aptarnaujančių padalinių ūkinę ir finansinę veiklą;
- 5) Konstitucinio Teismo ūkinę ir finansinę veiklą;
- 6) ar teisėtai valdomas ir naudojamas valstybės turtas Lietuvos banke;
- 7) teismų, teismų antstolių kontorų, prokuratūrų ir policijos ūkinę bei finansinę veiklą;
- 8) Vyriausybės kanceliarijos, ministerijų, Vyriausybės įstaigų ir kitų iš valstybės biudžeto finansuojamų įstaigų ūkinę ir finansinę veiklą;
- 9) kitose valstybėse veikiančių Lietuvos Respublikos valstybinių įstaigų ūkinę ir finansinę veiklą;
- 10) valstybės įmonių veiklą;
- 11) visų rūšių įmonių, įstaigų ir organizacijų, kuriose valstybė turi ne mažiau kaip pusę balsų suteikiančių akcijų, veiklą;
- 12) visų rūšių įmonėse valstybei priklausančių akcijų atstovavimą;
- 13) valstybės turto privatizavimo ir valstybei priklausančių akcijų pardavimo ar kitokio perdavimo teisėtumą visų rūšių įmonėse, įstaigose ir organizacijose;
- 14) Lietuvos Respublikos žemės fondo ir kitų gamtos išteklių naudojimo teisėtumą ir apskaitą, taip pat valstybės žemės vertės nustatymą;
- 15) ar pagal paskirtį ir efektyviai įmonėse, įstaigose ir organizacijose naudojamos iš valstybės biudžeto gautos paskolos bei kitos valstybės subsidijos, ūkinę ir finansinę būklę tų ūkio subjektų, kurių paskolų ar sutartinių įsipareigojimų įvykdymo garantas yra valstybė;
- 16) ar savivaldybės, religinės, visuomeninės organizacijos pagal paskirtį ir efektyviai naudoja iš valstybės biudžeto gautas lėšas;
- 17) valstybės vardu gaunamų, taip pat imamų su Vyriausybės garantija kreditų gavimą, paskirstymą, naudojimą ir grąžinimą komerciniuose bankuose bei visų rūšių įmonėse, įstaigose ir organizacijose;
- 18) valstybinių fondų ir rezervų formavimą bei naudojimą;

19) esant reikalui, savivaldybių biudžetų vykdymą, savivaldybių įstaigų bei įmonių, taip pat akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių, kurių daugiau kaip 50 procentų balso teisę turinčių akcijų priklauso savivaldybėms, ūkinę ir finansinę veiklą;

20) iš Europos Sąjungos fondų gaunamų lėšų naudojimą valstybės institucijose bei įstaigose ir, esant reikalui, atlieka išorės auditą.

Valstybės kontrolė atlieka kvotą, kai yra tiriami jos kompetencijai priskirti nusikaltimai.

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. VIII-692, 98.04.07, Žin., 1998, Nr.38-999 (98.04.22)*

*Nr. VIII-1617, 00.04.11, Žin., 2000, Nr.34-957 (00.04.26)*

### **11 straipsnis. Tikrinamų subjektų veiklos vertinimas**

Valstybės kontrolė, vykdydama savo funkcijas, gali įvertinti tikrinamų valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų veiklą taupumo, rezultatyvumo ir efektyvumo požiūriu.

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. VIII-692, 98.04.07, Žin., 1998, Nr.38-999 (98.04.22)*

### **12 straipsnis. Seimo pavedimai Valstybės kontrolei**

Lietuvos Respublikos Seimo pavedimu Valstybės kontrolė tikrina įmonių, įstaigų, organizacijų ir komercinių bankų, nenumatytų šio įstatymo 10 straipsnyje, ūkinę ir finansinę veiklą, jei tai numatyta įstatyme.

## **III. VALSTYBĖS KONTROLĖS SISTEMA IR KADRAI**

### **13 straipsnis. Valstybės kontrolės organizaciniai pagrindai**

Valstybės kontrolės sistema formuojama atsižvelgiant į Valstybės kontrolės paskirtį, keliamus uždavinius ir funkcijas.

Valstybės kontrolės struktūrą sudaro kontrolės funkcijas vykdantys skyriai (toliau - kontrolės skyriai) ir kiti padaliniai.

### **14 straipsnis. Valstybės kontrolierius**

Valstybės kontrolierius:

- 1) vadovauja Valstybės kontrolei ir yra atskaitingas Seimui;
- 2) organizuoja Valstybės kontrolės darbą;
- 3) atstovauja Valstybės kontrolei valstybės ir visuomeninėse institucijose, taip pat tarptautinėse organizacijose;
- 4) vadovauja Valstybės kontrolės tarybai;
- 5) nustato ir paskirsto valstybės kontrolieriaus pavduotojų funkcijas;
- 6) tvirtina Valstybės kontrolės struktūrą, etatų sąrašą ir darbuotojų skatinimo tvarką, neviršydamas nustatyto metinio darbo užmokesčio fondo;
- 7) tvirtina Valstybės kontrolės vidaus darbo tvarkos taisykles, struktūrinių padalinių ir darbuotojų pareiginius nuostatus;
- 8) kontroliuoja Valstybės kontrolės pareigūnų sprendimų teisėtumą, nagrinėja skundus dėl Valstybės kontrolės pareigūnų veiksmų ir sprendimų;
- 9) nustatyta tvarka skiria ir atleidžia iš darbo Valstybės kontrolės pareigūnus ir darbuotojus.

### **15 straipsnis. Valstybės kontrolieriui keliami reikalavimai**

Valstybės kontrolieriumi gali būti Lietuvos Respublikos pilietis, turintis aukštąjį juridinį arba ekonominį išsilavinimą ir nepriekaištingą reputaciją.

Asmenys, kurie per paskutiniuosius trejus metus yra buvę Vyriausybės nariais ar šalies politinės partijos centrinės organizacijos išrinktais vadovais, negali būti kandidatais į valstybės kontrolieriaus pareigas.

#### **16 straipsnis. Valstybės kontrolieriaus priesaika**

Paskirtas valstybės kontrolierius pradeda eiti pareigas tik po to, kai Seimo posėdyje prisiekia būti ištikimas Lietuvos Respublikai.

Nustatomas toks valstybės kontrolieriaus priesaikos tekstas:

"Aš, (vardas, pavardė),

prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai;

prisiekiu gerbti ir vykdyti jos Konstituciją bei įstatymus;

prisiekiu visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos nepriklausomybę, saugoti valstybės turtą, sąžiningai tarnauti Tėvynei, demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei.

Tepadeda man Dievas!"

Prisiekti leidžiama ir be paskutiniojo sakinio.

#### **17 straipsnis. Valstybės kontrolieriaus priesaikos priėmimo tvarka**

Valstybės kontrolieriaus priesaiką priima Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas.

Valstybės kontrolierius prisiekia stovėdamas priešais Seimo Pirmininką ir skaito priesaikos tekstą padėjęs ranką ant Lietuvos Respublikos Konstitucijos.

Baigęs skaityti priesaikos tekstą, valstybės kontrolierius pasirašo vardinį priesaikos lapą. Vardinis priesaikos lapas perduodamas Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui.

Priesaikos tekstas netaisomas ir nekeičiamas. Šios nuostatos nesilaikymas, kaip ir atsisakymas pasirašyti vardinį priesaikos lapą arba pasirašymas su išlyga, reiškia, kad valstybės kontrolierius neprisiekė ir todėl negali pradėti eiti pareigų.

#### **18 straipsnis. Valstybės kontrolieriaus dalyvavimas Seimo ir Vyriausybės posėdžiuose**

Valstybės kontrolierius gali dalyvauti Seimo posėdžiuose be atskiro kvietimo ir diskusijose išdėstyti savo nuomonę, kai svarstomi su Valstybės kontrolės veikla susiję klausimai.

Valstybės kontrolierius turi teisę dalyvauti patariamąjo balso teise Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdžiuose.

Jeigu valstybės kontrolierius nesutinka su Vyriausybės priimtu nutarimu, jis gali pareikšti atskirąją nuomonę, kuri turi būti įrašoma į Vyriausybės posėdžio protokolą, tačiau dėl to Vyriausybės nutarimo vykdymas nesustabdomas. Apie pareikštą atskirąją nuomonę valstybės kontrolierius raštu praneša Seimui.

Valstybės kontrolieriaus pareikštą atskirąją nuomonę Seimas svarsto Seimo statute nustatyta tvarka.

#### **19 straipsnis. Valstybės kontrolieriaus turto ir pajamų deklaravimas**

Valstybės kontrolierius pradeda eiti pareigas po to, kai deklaruoja savo ir savo šeimos narių turtą bei pajamas .

Turto ir pajamų deklaravimo pagrindus ir tvarką reglamentuoja įstatymai ir Vyriausybės nutarimai.

#### **20 straipsnis. Valstybės kontrolieriaus įgalinimų pasibaigimas**

Valstybės kontrolierius nustoja eiti pareigas:

- 1) pasibaigus jo kadencijai;
- 2) jei jam sukako 65 metai;
- 3) jam atsistatydinus;
- 4) pareiškus jam nepasitikėjimą;
- 5) jam mirus.

Pasibaigus valstybės kontrolieriaus kadencijai, jam sukakus 65 metus ar atsistatydinus, jis eina savo pareigas tol, kol Seimas paskiria kitą valstybės kontrolierių.

## **21 straipsnis. Valstybės kontrolieriaus atšaukimas**

Nepasitikėjimą valstybės kontrolieriumi gali teikti Seimas ir Respublikos Prezidentas. Valstybės kontrolierius atšaukiamas iš pareigų, pareiškus jam nepasitikėjimą, Seimo statuto nustatyta tvarka.

## **22 straipsnis. Valstybės kontrolieriaus pavaduotojai**

Valstybės kontrolieriaus pavaduotojus į pareigas skiria ir iš jų atleidžia Respublikos Prezidentas valstybės kontrolieriaus teikimu.

Valstybės kontrolieriaus pavaduotoju gali būti Lietuvos Respublikos pilietis, turintis aukštąjį išsilavinimą ir nepriekaištingą reputaciją.

## **23 straipsnis. Valstybės kontrolieriaus pavadavimas**

Nesant valstybės kontrolieriaus, jo įsakymu jį pavaduoja vienas iš valstybės kontrolieriaus pavaduotojų, kuris tuo metu organizuoja Valstybės kontrolės darbą, tačiau neturi įgaliojimų, išvardytų šio įstatymo 14 straipsnio 1, 4, 5 ir 6 punktuose.

## **24 straipsnis. Valstybės kontrolės skyriai**

Valstybės kontrolė pagal kontrolės veiklos sritis ir tikrinamas valstybės institucijas bei ūkio subjektus skirstoma į skyrius.

Valstybės kontrolė gali turėti teritorinius padalinius (kontrolės skyrius).

Kontrolės skyriams vadovauja skyrių viršininkai, kuriuos į pareigas priima ir iš jų atleidžia valstybės kontrolierius.

Kontrolės skyrių viršininkai organizuoja skyrių darbą.

## **25 straipsnis. Valstybės kontrolės darbuotojai**

Valstybės kontrolėje dirba Valstybės kontrolės pareigūnai ir kiti darbuotojai.

Valstybės kontrolės pareigūnai yra valstybės kontrolierius, jo pavaduotojai, kontrolės skyrių vadovai, kontrolieriai bei kvotėjai.

Valstybės kontrolės kvotėjai yra įstatymų nustatyta tvarka kvotą baudžiamosiose bylose atliekantys pareigūnai, valstybės kontrolieriaus įgalinti tam reikalui.

## **26 straipsnis. Valstybės kontrolės pareigūnų atranka**

Valstybės kontrolės pareigūnais priimami Lietuvos Respublikos piliečiai, kurie pagal išsilavinimą, asmenines savybes ir dalykinį pasirėngimą tinka Valstybės kontrolės pareigūno darbui.

## **27 straipsnis. Valstybės kontrolės pareigūnų ir kitų darbuotojų priėmimas į darbą,**

### **perkėlimas ir atleidimas iš darbo**

Valstybės kontrolės pareigūnų priėmimą į darbą, perkėlimą ir atleidimą iš darbo reglamentuoja šis ir kiti įstatymai .

Priimamiems į kontrolės skyrius pareigūnams nustatomas iki vienerių metų bandomasis laikotarpis.

Pareigūnai savo pareigas pradeda eiti po to, kai prisiekia Lietuvos valstybei ir įstatymų bei Vyriausybės nutarimų nustatyta tvarka deklaruoja savo ir savo šeimos narių turtą bei pajamas.

Kitų darbuotojų priėmimą į darbą, perkėlimą ir atleidimą iš darbo reglamentuoja Darbo sutarties įstatymas.

## **28 straipsnis. Valstybės kontrolės pareigūno priesaika**

Priimami į Valstybės kontrolę pareigūnais asmenys prisiekia Lietuvos valstybei šiais žodžiais:

"Aš, (vardas, pavardė), Jums liudijant,

prisiekiu būti ištikimas Lietuvos valstybei, sąžiningai vykdyti Lietuvos Respublikos įstatymus, dorai atlikti savo pareigas, tarnauti Lietuvos Respublikos žmonėms ir valstybei; prisiekiu saugoti visas man patikėtas valstybės ir tarnybines paslaptis; prisiekiu savo elgesiu visur ir visada saugoti gerą Valstybės kontrolės pareigūno vardą.

Tepadeda man Dievas!"

Prisiekti galima ir be paskutiniojo sakinio.

Valstybės kontrolės pareigūnų priesaiką priima valstybės kontrolierius.

Pasirašytas vardinis priesaikos lapas perduodamas valstybės kontrolieriui.

## **29 straipsnis. Valstybės kontrolės pareigūnų kvalifikacinės kategorijos ir atestavimas**

Kontrolės skyrių pareigūnų ir kvotėjų kvalifikacijai įvertinti nustatomos kvalifikacinės kategorijos.

Kontrolės skyrių pareigūnų ir kvotėjų darbo rezultatams ir tinkamumui pareigoms įvertinti pareigūnai yra atestuojami.

Kvalifikacinių kategorijų suteikimo ir atestavimo pagrindus bei tvarką reglamentuoja valstybės kontrolieriaus patvirtinti Kvalifikacinių kategorijų suteikimo nuostatai ir Atestavimo nuostatai.

## **30 straipsnis. Valstybės kontrolės kadro rengimas**

Valstybės kontrolės kadrai rengiami Lietuvos bei kitų valstybių, turinčių ilgalaikes demokratijos tradicijas, mokslo ir studijų institucijose.

## **31 straipsnis. Valstybės kontrolės pareigūnų visuomeninė veikla**

Valstybės kontrolės pareigūnai gali dalyvauti visuomeninių organizacijų, draugijų, klubų ir kitų nepolitinių susivienijimų veikloje.

Valstybės kontrolėje draudžiama politinių partijų ir politinių organizacijų veikla. Valstybės kontrolės pareigūnai negali būti politinių partijų, politinių organizacijų nariais bei rėmėjais, negali dalyvauti jų veikloje.

Valstybės kontrolės pareigūnams draudžiama streikuoti ir piketuoti.

## **32 straipsnis. Draudimas užimti kitas pareigas**

Valstybės kontrolės pareigūnai negali eiti jokių kitų renkamų ar skiriamų pareigų, dirbti kitose valstybinėse, visuomeninėse, verslo, komercijos ar privačiose įstaigose ir įmonėse, taip pat gauti kito atlyginimo, išskyrus jam pagal užimamas pareigas nustatytąjį bei užmokestį už kūrybinę veiklą.

Jeigu valstybės kontrolierius, jo pavaduotojas ar kitas Valstybės kontrolės pareigūnas tapo savivaldybės tarybos nariu, jis turi atsisakyti pareigų Valstybės kontrolėje.

## **33 straipsnis. Valstybės kontrolės pareigūnų atleidimo iš tarnybos pagrindai**

Valstybės kontrolės pareigūnas atleidžiamas iš tarnybos:

- 1) Darbo sutarties įstatymo nustatytais pagrindais;
- 2) kai jam sukanka 65 metai;
- 3) jei atestavimo metu pripažįstamas netinkamu eiti pareigas;
- 4) jei netenka Lietuvos Respublikos pilietybės;
- 5) jei diskredituoja Valstybės kontrolės pareigūno vardą;
- 6) jei atsisako priesaikos;
- 7) jei pažeidžiamos šio įstatymo 31 straipsnio antrosios ir trečiosios dalių bei 32 straipsnio nuostatos;
- 8) jei atsisako deklaruoti savo ir savo šeimos narių turtą ir pajamas arba juos neteisingai deklaravo.

Valstybės kontrolierius nustoja eiti pareigas šio įstatymo 20 ir 21 straipsniuose nustatyta tvarka.

Valstybės kontrolieriaus pavaduotojams taikomi šiame straipsnyje išvardyti atleidimo iš tarnybos pagrindai, išskyrus 3 punkte numatytą pagrindą.

### **34 straipsnis. Valstybės kontrolės taryba**

Valstybės kontrolėje sudaroma ir veikia patariamoji institucija - Valstybės kontrolės taryba. Į ją įeina valstybės kontrolierius, jo pavaduotojai, kontrolės skyrių viršininkai.

Valstybės kontrolierius yra valstybės kontrolės tarybos pirmininkas.

Valstybės kontrolės tarybos funkcijas bei darbo tvarką nustato valstybės kontrolierius.

## **IV. VALSTYBĖS KONTROLĖS PAREIGŪNŲ TEISĖS IR PAREIGOS**

### **35 straipsnis. Valstybės kontrolieriaus, jo pavaduotojų ir kontrolės skyrių viršininkų**

#### **teisės**

Valstybės kontrolierius, jo pavaduotojai ir kontrolės skyrių viršininkai turi teisę:

1) nurodyti tikrinamų valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų vadovams jų veiklos trūkumus, juos perspėti, įpareigoti pašalinti nustatytus pažeidimus;

2) teikti tikrinamų valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų vadovams pasiūlymus, kad būtų panaikinti jų sprendimai, pažeidžiantys teisėtus kitų valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų interesus, sustabdyti aiškiai neteisėtus tikrinamų valstybės institucijų bei ūkio subjektų pareigūnų sprendimus ir veiksmus, jeigu jie gali padaryti turtinę žalą valstybei;

3) skirti pareigūnams pinigines nuoskaityas valstybei, savivaldybei bei valstybės ar savivaldybės įmonei, įstaigai ar organizacijai padarytos turtinės žalos dydžio, bet ne didesnes kaip 6 mėnesių vidutinio mėnesinio atlyginimo suma; tokio pat dydžio pinigines nuoskaityas skirti valstybės ar savivaldybės valdininkams ir kitiems tarnautojams, jeigu dėl jų kaltės einant tarnybines pareigas padaryta žala teismo sprendimu atlyginta pagal Civilinio kodekso 484 ir 485 straipsnius;

4) pareikšti ieškinį teisme ir siūlyti atleisti iš užimamų pareigų kaltus pareigūnus, išskyrus tuos, kuriuos skiria Respublikos Prezidentas arba skiria ar renka Seimas, už įstatymų ar Vyriausybės nutarimų pažeidimus ar padarytą esminę žalą valstybei, savivaldybei arba valstybės ar savivaldybės įmonei, įstaigai, organizacijai;

5) siūlyti tikrinamų valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų ar jų aukštesniųjų institucijų vadovams atleisti jiems pavaldžius darbuotojus iš užimamų pareigų už ūkinės ir finansinės veiklos pažeidimus;

6) reikalauti iš tikrinamų valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų ar jų aukštesniųjų institucijų vadovų, kad padarę pažeidimus darbuotojai būtų patraukti drausminėn arba materialinėn atsakomybėn;

7) duoti nurodymus bankams iki vieno mėnesio laikotarpiui nutraukti pinigų išdavimą bei pervedimą iš tikrinamų valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų sąskaitų, jeigu tikrinimo metu nustatyta esminė žala valstybei. Bankai, gavę tokį nurodymą, valstybės, savivaldybės institucijai ar ūkio subjektui negali atidaryti naujos sąskaitos;

8) įpareigoti tikrinamų ūkio subjektų vadovus grąžinti į valstybės ir savivaldybių biudžetus bei fondus lėšas, dotacijas, biudžetinius asignavimus, skirtus, gautus arba panaudotus pažeidžiant įstatymus ar kitus teisės aktus, taip pat sumokėti ekonomines sankcijas;

9) iš tikrinamų ūkio subjektų ne ginčo tvarka išieškoti į valstybės ir savivaldybių biudžetus bei fondus lėšas, dotacijas, biudžetinius asignavimus, skirtus, gautus arba panaudotus pažeidžiant įstatymus ar kitus teisės aktus, taip pat nesumokėtas ekonomines sankcijas;

10) pareikšti ieškinius teisme ginant valstybės turtinius interesus;

11) teikti pasiūlymus už Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytus pažeidimus atšaukti įmonės įregistravimą įstatymų nustatyta tvarka;

12) duoti nurodymus valstybės, taip pat savivaldybių kontrolės institucijoms atlikti tikrinimus jų kompetencijai priskirtose valstybės ir savivaldybių institucijose bei ūkio subjektuose;

13) gauti iš ekspertizės įstaigų išvadas pagal tikrinimo medžiagą;

14) pasitelkti specialistų tikrinimams atlikti;

15) įstatymo nustatyta tvarka skirti administracines nuobaudas;

16) įpareigoti mokesčių administratorius Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka išieškoti Valstybės kontrolės tikrinimų metu nustatytus mokesčių mokėtojų nesumokėtus mokesčius ir ekonomines sankcijas;

17) įpareigoti patikrintų ūkio subjektų valstybės akcijų turėtojus įstatymo nustatyta tvarka ištaisyti įstatinio kapitalo formavimo ir didinimo metu padarytus pažeidimus.

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. VIII-467, 97.10.21, Žin., 1997, Nr.99-2504 (97.10.31)*

*Nr. VIII-692, 98.04.07, Žin., 1998, Nr.38-999 (98.04.22)*

*Nr. VIII-1075, 99.02.11, Žin., 1999, Nr.19-516 (99.02.24)*

### **36 straipsnis. Valstybės kontrolieriaus, jo pavaduotojų ir kontrolės skyrių viršininkų**

#### **sprendimai**

Valstybės kontrolierius, jo pavaduotojai ir kontrolės skyrių viršininkai, vykdydami savo įgaliojimus, priima sprendimus dėl tikrinamų valstybės ir savivaldybės institucijų bei ūkio subjektų ūkinės ir finansinės veiklos pažeidimų.

### **37 straipsnis. Valstybės kontrolieriaus, jo pavaduotojų ir kontrolės skyrių viršininkų**

#### **sprendimų apskundimo tvarka**

Kontrolės skyrių viršininkų sprendimai per 10 dienų nuo jų gavimo dienos gali būti apskūsti valstybės kontrolieriui arba jo pavaduotojams.

Valstybės kontrolieriaus ar jo pavaduotojų sprendimai gali būti apskūsti teismui per 10 dienų nuo jų gavimo dienos. Kreipimasis į teismą nesustabdo valstybės kontrolieriaus ar jo pavaduotojų sprendimų vykdymo, jei teismas nenusprendžia kitaip.

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. VIII-692, 98.04.07, Žin., 1998, Nr.38-999 (98.04.22)*

### **38 straipsnis. Administracinė atsakomybė asmenų, trukdančių Valstybės kontrolei**

#### **vykdyti savo pareigas**

Asmenys, kurie neįleidžia Valstybės kontrolės pareigūnų tikrinti, nepateikia jiems dokumentų arba nuslepia juos, suteikia klaidingas ar ne visas žinias, taip pat nevykdo teisėtų Valstybės kontrolės pareigūnų reikalavimų ir sprendimų, traukiami administracinės atsakomybės.

### **39 straipsnis. Valstybės kontrolės pareigūnų teisės**

Valstybės kontrolės pareigūnai, atlikdami kontrolės funkcijas, turi teisę:

1) tikrinti materialines vertybes, pinigus, vertybinius popierius ir dokumentus;

2) reikalauti iš tikrinamųjų pateikti reikiamus dokumentus;

3) netrukdomai įeiti į tikrinamų valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų patalpas;

4) gauti iš tikrinamų valstybės ir savivaldybių institucijų, ūkio subjektų darbuotojų bei privačių asmenų žodinius ir rašytinius paaiškinimus, pažymas, dokumentų kopijas;

5) paimti dokumentus, palikdami jų kopijas ir paimtų dokumentų apyrašą, ir pridėti juos prie tikrinimo ataskaitų (aktų); esant reikalui, užantspauduoti dokumentų, vertybinių popierių, pinigų ir materialinių vertybių saugojimo vietas;

6) reikalauti, kad būtų atlikti kontroliniai matavimai, materialinių vertybių inventurizacijos ir kiti faktiniai tikrinimai;

7) gauti iš Lietuvos banko, komercinių bankų ir kitų kredito įstaigų, taip pat valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų duomenis, pažymas ir dokumentų kopijas, susijusias su tikrinimu;

8) atlikti priešpriešinius tikrinimus visų nuosavybės formų ūkio subjektuose ir bankuose, kiek tai susiję su Valstybės kontrolės atliekamu tikrinimu ir nustatytais pažeidimais;

9) pasitelkti policijos pareigūnus, jeigu kliudoma įeiti į valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų patalpas arba jei atsisakoma pateikti reikalaujamus dokumentus. Šiais atvejais policijos pareigūnai privalo paimti Valstybės kontrolės pareigūno reikalaujamus dokumentus.

#### **40 straipsnis. Slaptos informacijos tikrinimas**

Dokumentus, turinčius duomenų, įtrauktų į valstybės paslapčių sąrašą, ir juose nurodytas materialines vertybes bei lėšas tikrina valstybės kontrolierius pats arba jo pavedimu specialiai tam įgalioti Valstybės kontrolės pareigūnai.

#### **41 straipsnis. Valstybės kontrolės pareigūnų įgaliojimai skirti administracines baudas**

Valstybės kontrolieriui, jo pavaduotojams ir kontrolės skyrių viršininkams įstatymo nustatytais atvejais suteikiami pareigūno, kompetentingo skirti administracines baudas, įgaliojimai.

#### **42 straipsnis. Valstybės kontrolės pareigūnų pareigos**

Valstybės kontrolės pareigūnai privalo:

- 1) sąžiningai atlikti jiems pavestas funkcijas ir tarnybines užduotis;
- 2) ginti valstybės ir piliečių teisėtus interesus laikydamiesi įstatymų nustatytų įgaliojimų;
- 3) objektyviai ir principingai vertinti tikrinimų metu nustatytus pažeidimus ir trūkumus;
- 4) saugoti valstybės, komercinės ir profesinės paslaptis, sužinotas einant tarnybines pareigas;
- 5) susilaikyti nuo atlikto tikrinimo išankstinių viešų vertinimų, kol dėl tikrinimo ataskaitos (akto) nepriimti atitinkami sprendimai.

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. VIII-692, 98.04.07, Žin., 1998, Nr.38-999 (98.04.22)*

### **V. KONTROLĖS VYKDYMO TVARKA**

#### **43 straipsnis. Kontrolės terminai, būdai, mastai ir darbo sąlygos**

Valstybės kontrolė savo nuožiūra nustato tikrinimų terminus, būdus ir mastus.

Tikrinamų valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų vadovai privalo sudaryti būtinas darbo sąlygas Valstybės kontrolės pareigūnams ir jų pasitelktiems specialistams kontrolės funkcijoms atlikti.

Tikrinimai turi būti atliekami taip, kad kuo mažiau būtų trikdoma tikrinamųjų veikla.

#### **44 straipsnis. Darbuotojų, kurių veiklą tikrina Valstybės kontrolė, teisės ir pareigos**

Darbuotojai, kurių veiklą tikrina Valstybės kontrolė, privalo dalyvauti, kai tikrinamos jų žinioje esančios materialinės vertybės, vertybiniai popieriai ir pinigai; turi teisę susipažinti su dokumentais, kuriuose fiksuojami jų darbo trūkumai, bei teikti paaiškinimus.

Jeigu tikrinamų valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų darbuotojai vengia dalyvauti atliekant tikrinimą, tai tikrinama jiems nedalyvaujant ir apie tai surašomas aktas.

#### **45 straipsnis. Tikrinimų dokumentai**

Atlikus tikrinimą, surašoma ataskaita (aktas), už kurios turinio tikrumą ir teisingumą visiškai atsako ją pasirašęs Valstybės kontrolės pareigūnas.

Tikrinamų valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų vadovai ir pareigūnai privalo ne vėliau kaip per 3 dienas nuo ataskaitos (akto) gavimo pasirašyti tikrinimo dokumentus. Jeigu jie nesutinka su užfiksuotais darbo trūkumais, gali pateikti savo pastabas raštu. Atsisakymas susipažinti ir pasirašyti tikrinimų dokumentus nesustabdo sprendimų priėmimo.

#### **46 straipsnis. Valstybės kontrolės pareigūnų sprendimų vykdymo terminai**

Apie Valstybės kontrolės pareigūnų priimtus sprendimus pranešama tikrintų valstybės ir savivaldybių institucijų ar ūkio subjektų vadovams, kurie privalo per vieną mėnesį arba per kitą nustatytą terminą pranešti Valstybės kontrolei apie priemones padarytai žalai atlyginti bei išaiškintiems pažeidimams pašalinti.

### **VI. PINIGINIŲ NUOSKAITŲ SKYRIMAS IR IŠIEŠKOJIMAS**

#### **47 straipsnis. Piniginių nuoskaitų skyrimas**

Piniginės nuoskaitos skiriamos:

1) neatsižvelgiant į tai, ar taikomos kitos poveikio priemonės, numatytos šio įstatymo 35 straipsnyje;

2) remiantis Valstybės kontrolės pareigūnų atliktų tikrinimų rezultatais;

3) atsižvelgiant į turtinės žalos dydį, kuris nustatomas pagal faktinius valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų nuostolius, remiantis apskaitos duomenimis (sugadintas, prarastas, neteisėtai nurašytas turtas; nepagrįstai išmokėtos pinigų sumos; baudos, delspinigiai ir kitos ekonominės sankcijos).

Turto vertė jo grobstymo, išieškojimo, sąmoningo sunaikinimo bei sugadinimo atvejais apskaičiuojama pagal nurodytų faktų nustatymo metu galiojusias valstybės reguliuojamas arba rinkos aukščiausias kainas.

#### **48 straipsnis. Sąlygos, kurioms esant piniginės nuoskaitos neskiriamos**

Piniginė nuoskaita negali būti paskirta, jei praėjo šeši mėnesiai nuo tos dienos, kai buvo nustatyta pareigūno padaryta turtinė žala (t.y. nuo tikrinimo ataskaitos (akto) surašymo dienos, neįskaitant laiko, kai pareigūnas nebuvo darbe dėl ligos, komandiruotės arba atostogavo).

#### **49 straipsnis. Valstybės kontrolieriaus, jo pavaduotojų ir kontrolės skyrių viršininkų**

##### **sprendimų dėl piniginių nuoskaitų skyrimo vykdymas**

Valstybės kontrolieriaus, jo pavaduotojų ir kontrolės skyrių viršininkų sprendimus dėl piniginių nuoskaitų privalo vykdyti valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų vadovai.

Sprendimą skirti piniginę nuoskaitą Valstybės kontrolė išsiunčia žalą padariusiam pareigūnui į jo darbovietę ir į atitinkamą valstybinę mokesčių inspekciją.

Piniginę nuoskaitą įstatymo nustatyta tvarka iš pareigūno išskaito tikrinamų valstybės ir savivaldybių institucijų bei ūkio subjektų buhalterinės apskaitos tarnyba pagal jo darbo vietą, remdamasi Valstybės kontrolės sprendimu.

Išskaityta piniginės nuoskaitos suma per penkias dienas pervedama į valstybės biudžetą.

Iš asmenų, kurie neapmokėję piniginės nuoskaityos perėjo dirbti į kitą valstybės, savivaldybės instituciją ar ūkio subjektą, reikiama suma išskaitoma naujojoje darbovietėje. Šiais atvejais valstybės, savivaldybės institucijos ar ūkio subjekto vadovas, vyriausiasis buhalteris privalo Valstybės kontrolės sprendimą dėl piniginės nuoskaityos su įrašu apie išskaitytas sumas nusiųsti į piniginės nuoskaityos nesumokėjusio asmens naująją darbovietę ir apie tai pranešti atitinkamai valstybinei mokesčių inspekcijai.

Jeigu piniginės nuoskaityos arba nesumokėtos jos dalies neįmanoma išskaityti iš tų asmenų, kuriems paskirta nuoskaitya, darbo užmokesčio, išieškojimo dokumentai persiunčiami teismui, kad reikalinga suma būtų išieškoma iš nurodyto asmens turto Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

## VII. VALSTYBĖS KONTROLĖS PAREIGŪNŲ TEISĖ PANAUDOTI GINKLĄ

### **50 straipsnis. Šaunamųjų ginklų naudojimas**

Valstybės kontrolės pareigūnams suteikiama teisė turėti tarnybinį šaunamąjį ginklą.

Šaunamojo ginklo įsigijimo, saugojimo ir panaudojimo tvarką reglamentuoja įstatymai ir Vyriausybės nutarimai.

## VIII. VALSTYBĖS KONTROLĖS PAREIGŪNŲ DARBO APMOKĖJIMAS IR SOCIALINĖS GARANTIJOS

### **51 straipsnis. Valstybės kontrolės pareigūnų darbo apmokėjimas**

Valstybės kontrolės pareigūnų darbo apmokėjimo tvarką ir sąlygas nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.

### **52 straipsnis. Valstybės kontrolės pareigūnų socialinės garantijos**

Valstybės kontrolės pareigūnų socialines garantijas nustato Lietuvos Respublikos įstatymai.

## IX. VALSTYBĖS KONTROLĖS FINANSAVIMAS IR MATERIALINIS TECHNINIS APRŪPINIMAS

### **53 straipsnis. Valstybės kontrolės finansavimas**

Valstybės kontrolė finansuojama iš Lietuvos valstybės biudžeto. Valstybės kontrolės asignavimų dydį nustato ir skiria Lietuvos Respublikos Seimas Biudžeto ir finansų komiteto teikimu.

### **54 straipsnis. Valstybės kontrolės aprūpinimas patalpomis**

Valstybės kontrolė gali turėti tarnybinį gyvenamąjį plotą. Šis plotas įgyjamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

### **55 straipsnis. (Neteko galios).**

*Straipsnio pakeitimai:*

*Nr. VIII-672, 98.03.19, Žin., 1998, Nr.32-853 (98.04.03)*

## X. VALSTYBĖS KONTROLĖS VEIKLOS PARLAMENTINĖ KONTROLĖ

### **56 straipsnis. Valstybės kontrolės parlamentinė kontrolė**

Valstybės kontrolės parlamentinę kontrolę atlieka Lietuvos Respublikos Seimas.

Valstybės kontrolės ūkinę ir finansinę veiklą kasmet tikrina Seimo paskirta komisija. Tikrinimo ataskaita teikiama Seimui kartu su išvada apie metinę valstybės biudžeto vykdymo apyskaitą.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

---

Pakeitimai:

1.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. VIII-467, 97.10.21, Žin., 1997, Nr.99-2504 (97.10.31)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO 35 STRAIPSNIO  
PAPILDYMO
2.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. VIII-672, 98.03.19, Žin., 1998, Nr.32-853 (98.04.03)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO 55 STRAIPSNIO  
PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS
3.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. VIII-692, 98.04.07, Žin., 1998, Nr.38-999 (98.04.22)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO 2, 10, 11, 35, 37, 42  
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
4.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. VIII-1075, 99.02.11, Žin., 1999, Nr.19-516 (99.02.24)  
LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO 35 STRAIPSNIO  
PAPILDYMO ĮSTATYMAS
5.  
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas  
Nr. VIII-1617, 00.04.11, Žin., 2000, Nr.34-957 (00.04.26)  
VALSTYBĖS KONTROLĖS ĮSTATYMO 10 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

\*\*\* Pabaiga \*\*\*

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2000.04.26)